

Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep
0030 Oslo

Høringen sendes også pr. e-post til postmottak@hod.dep.no

Deres ref:

Vår ref: #49416v1/th-th

Saksbehandler: Trude Hafslund
th@jus.no T +47 22 03 50 61

12.03.2007

Høring av forslag om ny bestemmelse i lov om helsepersonell m.v. av 2. juli 1999 nr. 64 - unntak fra helsepersonells taushetsplikt (etterkontroll av bestemmelser om strafferettslig utilregnelighet og særreaksjoner)

Vi viser til departementets høringsbrev av 16.februar 2007 vedrørende ovennevnte høring.

Det er en prioritert oppgave for Advokatforeningen å drive rettspolitisk arbeid gjennom høringsuttalelser. Advokatforeningen har derfor en rekke lovutvalg inndelt etter fagområder. I våre lovutvalg sitter advokater med særskilte kunnskaper innenfor det aktuelle fagfelt og hvert lovutvalg består av advokater med ulike erfaringsbakgrunn og kompetanse innenfor fagområdet. Arbeidet i lovutvalgene er frivillig og ulønnet.

Advokatforeningen ser det som sin oppgave å være en uavhengig høringsinstans med fokus på rettssikkerhet og på kvaliteten av den foreslåtte lovgivningen.

I saker som angår advokaters rammevilkår vil imidlertid regelendringen også bli vurdert opp mot advokatbransjens interesser. Det vil i disse tilfellene bli opplyst at vi uttaler oss som en berørt bransjeorganisasjon og ikke som et uavhengig ekspertorgan. Årsaken til at vi sonderer mellom disse rollene er at vi ønsker å opprettholde og videreutvikle den troverdighet Advokatforeningen har som en uavhengig og upolitisk ekspertorgan i lovgivningsprosessen.

I den foreliggende sak uttaler Advokatforeningen seg som ekspertorgan. Saken er forelagt lovutvalget for velferdsrett. Lovutvalget består av Kristel Heyerdahl (leder), Mette H. Bergsjø, Helge Hjort, Jahn Knapstad og Kari Paulsrud.

Advokatforeningen avgir følgende høringsuttalelse:

Forslaget til ny § 29 a i helsepersonelloven innebærer at Helse- og omsorgsdepartementet etter søknad kan gi adgang til unntak fra helsepersonells taushetsplikt. Det kan knyttes vilkår til et slikt vedtak. Bestemmelsen skal ha en levetid på tre år, og deretter falle bort.

Den er knyttet opp til en vedtatt etterkontroll av reglene om utilregnelighet, forvaring og særreaksjoner. En evaluering pågår som gjør at departementet mener det må skaffes tilgang til taushetsbelagte opplysninger for utredningsgruppen, som skal avgi sin rapport innen 31. desember 2007. Den skal blant annet vurdere om pasientene (omkring 88 personer) har havnet på rett behandlingsnivå, om sakkyndige erklæringer er egnet som grunnlag for å vurdere hvor den dømte skal overføres, og av oppfølging etter opphør av reaksjonen. Hver pasient følges fra dom til opphør. Utredningsgruppen må da få tilgang til visse taushetsbelagte opplysninger fra helsetjenesten. Personidentitet må være kjent.

Hvis en unntaksbestemmelse ikke gis vil utredningsgruppen kun være i stand til å gi en statistisk oversikt over de ytre rammer for følgende av lovendringene fra 2002; en beskrivelse av de særreaksjonsdømte, hvilke lovbrudd den enkelte har begått og hvilke vurderinger som er gjort av gjentakelsesfare på domstidspunktet. Det vil ikke være mulig å vurdere sentrale konsekvenser og betydningen av lovendringene; behandlingsopplegg, om behandlingen har virket, hvilken behandling som burde ha blitt gitt mv. Departementet mener at dette står svært sentralt i etterkontrollen av regelverket, og har også oppfattet at det har vært Stortingets ønske at nettopp slike forhold skal utredes.

Dette skal gjøres ved å stille konkrete spørsmål. En psykiater vil få i oppdrag å innhente nødvendige opplysninger, bare denne vil få innsyn i personidentifiserbare opplysninger. Et spørsmålsskjema vil bli utarbeidet og sendt til den institusjon som er ansvarlig for gjennomføring av særreaksjonen. Spørsmålsskjemaet skal besvares av den som er behandler for vedkommende, utfyllingen av spørreskjemaet forutsetter god kjennskap til pasienten.

Den som fyller ut spørreskjemaet kjenner altså allerede innholdet i journalen.

Pasientene får tildelt et løpenummer. Helseopplysninger og opplysninger om straffegjennomføringen må kobles til riktig identitet. Helseopplysningene kobles opp mot domsopplysninger. Psykiateren som står for undersøkelsen beholder en kodebok slik at kontrollsjekking etter at innsamlingen er ferdig kan gjøres. Koden slettes sammen med innsamlet materiale. Helseopplysningene lagres på Ullevål sykehus HFs forskningsserver for å sikre begrenset tilgang. Papirversjon av opplysningene vil bli oppbevart i safe så lenge bearbeidingen pågår. Deretter vil de bli makulert. Etterkontrollen skal etter mandatet avsluttes 31. desember 2007. Det antas at lagring i 2 år er nødvendig med tanke på forsinkelser, avklaringer eller lignende.

Taushetsplikten er sentral for personvernet. Det viktig at opplysninger ikke brukes til andre formål enn det opplysningene er innhentet for. Pasienter må være trygge på at opplysninger de gir når de søker helsehjelp ikke benyttes i andre sammenhenger. Det bør vises varsomhet med å innføre nye unntak fra taushetsplikten.

Skal utredningsgruppen få tilgang til de taushetsbelagte opplysninger den ønsker, er det etter Advokatforeningens mening nødvendig at det må gjøres ved at det gis en egen hjemmel for unntak fra taushetsplikten. Advokatforeningen er enig med departementet i at det ikke er tilstrekkelig at gruppen gis helseopplysninger som ikke kan knyttes til person. Det er viktig å kartlegge om de lovendringer som er vedtatt virker etter intensjonen.

De taushetsbelagte opplysninger som ønskes innhentet gjelder pasienter som er dømt til behandling fra og med 2002 til og med 2006. Av hensyn til personvernet foreslås

unntaket fra taushetsplikten begrenset både hva gjelder hvor mange som får tilgang til opplysningene og hvilke opplysninger de får innhente, ut fra hva som anses strengt tatt er nødvendig for å få foretatt den nødvendige etterkontroll.

Det dreier seg her om et tidsbegrenset unntak fra helsepersonells taushetsplikt. Unntaket vil ramme et begrenset antall personer og formentlig føre til at konfidensielle opplysninger røpes til et ennå mer begrenset antall mennesker, hvorav noen allerede kjenner til opplysningene. En dispensasjon fra taushetsplikten vil bero på godkjenning fra Helse- og omsorgsdepartementet. Vurdert mot ønskverdigheten av å få gjennomført denne etterkontrollen er Advokatforeningen enig med departementet i at det gjøres et slikt tidsbegrenset inngrep i taushetsplikten som forslaget til ny § 29 a i helsepersonelloven vil innebære, og har ingen bemerkninger til bestemmelsens utforming.

Vennlig hilsen

Anders Ryssdal
leder

Merete Smith
generalsekretær